

Modul összefoglaló: Homoszexualitás & migráció

Homoszexualitás és migráció elnevezésű modulunk azt vizsgálja, hogy a migráció milyen módon befolyásolja az LMB tanuló tapasztalatait, többek között – de nem csak – a bevándorló csoportok szemszögéből. A fejezet kitér arra, hogy mind a tanárok, mind pedig a tanulók számára egyre nagyobb kihívást jelent az iskolákban meglévő sokszínűség és másság. Foglalkozik továbbá azzal is, hogyan kezelhetők ezek a kihívások és milyen módon hozható létre biztonságos hely minden LMB diák számára. Végül a modulban felsorolunk különböző civil és egyéb szervezeteket, alapítványokat, amelyek hasznosak lehetnek olyan LMB bevándorlók vagy menekültek számára, akik gyakorlati, pszichológiai vagy jogi tanácsra szorulnak.

1. Hátrahagyni és megérkezni

Az első rész áttekintést nyújt az Európába **bevándorlók származási országaiban fennálló LMBT üldözéséről, kriminalizálásáról és megbélyegzéséről**: a jogairól és védelmükről (illetve azok hiányáról); emberi jogok megsértéséről; sztereotípiákról és stigmákról, valamint a nyilvános és személyes üldözésekről. A Nemzetközi Leszbikus és Meleg Egyesület (International Lesbian and Gay Association ILGA) által 2018 májusában végzett, a szexuális irányultsági törvények átfogó elemzése szerint az azonos neműek közötti fizikai kapcsolat még mindig illegálisnak minősül az ENSZ-tagok 73 országában (37%). Közülük négy országban (Szudán, Irán, Szaúd-Arábia és Jemen) továbbra is halálbüntetéssel sújtják az azonos neműek közötti fizikai kapcsolatot. Mindenképpen meg kell azonban említeni, hogy az utóbbi években néhány esetben pozitív eredmény is született: India például 2018 szeptemberében véglegesen dekriminalizálta a homoszexualitás büntetését. Az általános benyomás azonban számos országban még mindig elszomorító: Tanzánia még mindig üldözi az afrikai LMBT közösségeket azzal a céllal, hogy felszámolja őket. Ezenkívül a konzervatív európai és latin-amerikai mozgalmak is aggodalomra adnak okot. Röviden összefoglalva az LMBT-közösségek valószínűleg még egy jó ideig arra kényszerülnek, hogy biztonságos menedékhelyeket keressenek maguknak.

Ezekre a tényekre alapozva a második rész a **homoszexualitás helyzetét vizsgálja a célországokban**. Mi történik, amikor a bevándorlók megérkeznek egy másik, számukra “új” országba? Nem minden célországot tekinthetünk meleg- vagy migránsbarátnak. Hogyan települhetnek be és integrálódhatnak az LMBT migránsok vagy menekültek? Az első részben felvázoljuk a menekültek megérkezését szabályozó egyezményeket és jogszabályokat, valamint a menekültstátusz és a menedékjog (lehetséges) felkínálását. Nem könnyű azon személyek helyzete, akiket a szexuális irányultság és/vagy identitás miatt üldöznek, és menekültként kénytelenek élni. Sajnálatos módon a bizonyítás kényszere a felperesre vár és bizonyítékokat gyakran nehéz találni. Még akkor is, ha a menedékjogot megkapják, az LMBT menekültek sokszor szembesülnek további küzdelmekkel. Egyrészt nehéz az új országba történő integráció, másrészt pedig sok esetben úgy érzik hogy saját közösségük is elutasítja őket. Ezenkívül előfordulhatnak még más negatív következmények is az otthon maradt családtagokkal, rokonokkal. Egy iráni menekült Hollandiában arról számolt be, hogy bár menedékjogot kapott, “de mélyen elszomorította az a tény, hogy az ő választása komoly negatív hatást gyakorolt családjára Iránban, mert rendkívüli módon terrorizálták őket más

otthoni családok”. A Hollandiában parlamenti képviselőként élő, marokkói származású Tofik Dibi életrajza hasonló élményeket tár fel: Marokkóban élő családja védelmében hosszú küzdelem árán élte meg saját coming out történetét.

A fejezet utolsó része részletesen kutatja a **homoszexualitás és a vallás** kölcsönhatását, kapcsolatát: vizsgálja, hogy az etnicitás és a vallás hogyan befolyásolja a homoszexualitás elfogadását a migráns csoportok körében. Elmondható, hogy a vallás az LMBT-ellenes hangulat egyik fő mozgatórugója, amely alól azonban a buddhizmus némileg kivételt képez(het). A kereszténység, az iszlám és – kisebb mértékben – a zsidóság számos szégyenletes dokumentumot, feljegyzést tett közzé az LMBT közösség elutasításával és aktív üldöztetésével kapcsolatban. Míg az elmúlt évtizedekben az ellenséges, elutasító hangok némileg enyhültek, különösen a nyugati társadalmakban, a vallási tanítás nagyrészt az azonos nemű kapcsolatokat továbbra is elutasítja. Ilyen módon a vallás mellőzi az elismerést, a tiszteletet, és sajnálatos módon egyre több társadalomban az alapvető jogok védelmét is figyelmen kívül hagyja.

A tanulók, a szülők és a tanárok számára ezek a tények nyilvánvaló kihívásokat jelentenek, de egyúttal lehetőségeket is felkínálnak. A vallás, az etnikai hovatartozás és a kultúra átgondolt reflexiója és közvetítése a gyermekek oktatásának fontos részét kell képeznie. Ez még messze nem valósult meg minden, a Homo'poly projektben résztvevő ország esetében. Sőt még a haladóbb, liberálisabb országok, pl. Hollandia, Belgium és Németország iskoláiban sem beszélhetünk arról, hogy ez az oktatási célkitűzés minden intézményben megvalósult volna. De számos elfogadó osztályközösség és tanáraik már egyértelműen nyitottak a különböző nézetekre és a másság elfogadására. Amint azt a következő rész is bemutatja, ennek sok lehetősége van, de néhány fontos csapdát is figyelembe kell vennünk.

2. Meleg és leszbikus tanulók migrációs háttérrel

Az első rész különböző szempontok alapján vizsgálja a **bevándorló LMB tanulók hátrányait, akadályait**. Miért különösen nehéz számukra a coming-out? Milyen vallási és kulturális tényezők hatnak rájuk? Ezen kívül pedig feltárja az otthoni helyzetüket és a családi háttérüket. Az egyik legjelentősebb nehézség, amivel a bevándorló LMB személyek szembesülnek, hogy hogyan tudják összehangolni szexuális irányultságukat a befogadó kultúrával vagy akár a bevándorló saját kultúrája által feltárt domináns vallási meggyőződéssel. A bevándorlási háttérrel rendelkező családba született fiatal, a család kulturális és/vagy vallási hovatartozásától, identitásától függően, még nehezebben találja meg saját szexualitását, szexuális identitását. Éppen ezért a tanároknak tisztában kell lenniük az ilyen érzékeny tényezőkkel, hogy biztonságos, védett környezetet tudjanak biztosítani számukra az iskolában, ha pl. a coming-out mellett döntenek. Ilyen módon ez a tanuló – azaz bármely tanuló – elismerése és tiszteletben tartása felbecsülhetetlen mértékben hozzájárulhat személyes, mentális és tudásbéli fejlődéséhez.

Az iskolai kapukon kívül a közösség és a családi élet is lényeges hatással bír a fiatal LMB-bevándorlókra. A bevándorló közösségek tagjai nemcsak a társadalom egészének, hanem családjuk és társaik, korcsoportjuk negatív ítéletétől is tarthatnak. Ez nemcsak a coming-out folyamatát teszi problémássá, de a társadalmi integrációt is megnehezíti. Hogyan érezhetné magát egy LMB diák biztonságban, ha a környezete sem (teljesen) fogadja el a homoszexualitást? Itt is kiemelten fontos lehet a tanárok szerepe. Bár a tanár nem tud és nem is törekszik arra, hogy behatoljon a tanuló személyes vagy otthoni életébe, otthoni helyzetük jobb megértése mégis lehetővé teszi számukra, hogy megfelelő támogatást nyújtsanak, illetve nyújthassanak. Rendkívül hatékony és hasznos lehet, ha az iskolának van elkötelezettsége, joga és erőforrása arra, hogy bevonja a szülőket egyfajta szülő-tanár találkozóra. Jó példa

erre jelen esetünkben a Birminghami iskola, ahol az információk esten keresztül szülőknek és tanároknak lehetősége van a kölcsönös eszmecserére.

Végül, hogy **cselekvésre szólítsunk fel** és egyúttal **komoly sikert mutassunk fel**, ez a második rész a „hősök” projekt történetével zárul. Ez a projekt a Németországban élő, külföldi születésű vagy származású LMB serdülők sajátos helyzetére összpontosít. Vizsgálja a vallási és kulturális tényezőket, valamint arra a kérdésre fókuszál, hogy milyen támogató intézmények lehetnek abban az esetben, ha az otthoni környezet nem (teljesen) fogadja el a homoszexualitást. Erre utal az inspiráló kezdeményezés az ún. becsület gyilkosságot támogató országokból származó fiatal férfiak részére: a projekt célja, hogy a becsület és tisztelet nevében visszaszorítsák az elnyomást, lehetővé tegyék az esélyegyenlőséget és az egyenlőséget nemtől és a szexuális identitástól függetlenül.

3. Szerepek és félelmek

Az iskolákat és az osztályokat egyre több, egymástól eltérő, különböző ember jellemzi (etnikai, vallási, nemi, életkori, fogyatékosági, szexuális irányultság, vallás és életmód tekintetében). A szexuális orientáció fontos szerepet játszik a személyes fejlődésben, különösen a serdülőkorban; az iskola olyan lényeges helyszíne ennek a tanulási folyamatnak, ahol a kortárs-csoportok óhatatlanul találkoznak a nagybetűs élet különböző világnézetével, gondolatrendszerével. A **homoszexualitás kezelése az egyre változatosabb, erősen differenciált osztálytermekben** konstruktív vitát és megoldást igényel. Ezenkívül ötletek és iránymutatások szükségesek arról, hogy az iskola mint intézmény hogyan foglalkozzon ezzel a témával.

Egyértelmű, hogy az iskola fontos helyet tölt be minden ember életében. Az iskolában sikerek zajlanak, de előfordul, hogy kudarcok érik a tanulókat. Ez az a hely, ahol a legtöbb ember először tapasztalja a szerelmet, és csalódást is. Az is gyakran előfordul, hogy az iskolában tapasztaljuk meg életünkben először a diszkriminációt. A hátrányos megkülönböztetés és az erőszak gyakorlatilag minden iskolában létezik, és az LMB-tanulók (háttérüktől függetlenül) több diszkriminációval, zaklatással és erőszakkal szembesülnek, mint heteroszexuális társaik. Az egyre változatosabb, differenciáltabb iskolák és osztálytermek kialakulása miatt a **diszkrimináció és az erőszak elleni küzdelem** nagy kihívást jelent. Éppen ezért fontos, hogy a gondolatrendszerek, irányelvek egyértelműek legyenek és hallgassuk meg a tanulók véleményét, amikor ezeket a kérdéseket kezeljük. A biztonságos iskolai környezet létrehozásának leghatékonyabb módja a velük való (és nem az ellenük irányuló) együttműködés. A folyamat során a zaklatók akár szövetségessé is válhatnak, de ez időt, türelmet és eltökéltséget igényel, ezért fontos sok energiát befektetni ebbe a kérdéskörbe.

A tanárok, akik egy-egy ország oktatási rendszerének gerincét képezik, létfontosságú szerepet játszanak az ilyen **elfogadás kialakításában a különböző tanulók körében**. Lépéseket tehetnek annak érdekében, hogy a tanulási környezet demokratikusabb és nyitottabb legyen a „másik” számára, de csak akkor, ha rendelkeznek a szükséges ismeretekkel és készségekkel, kompetenciákkal. Mind a tapasztalt, mind a még a pedagógusképzésben lévő és kezdő, gyakornok tanároknak meg kell tanulnia a különböző csoportok elfogadását az osztályteremben és a tanulási környezetük nyitottabbá tételének módját. Ideális esetben egy „egész iskolai politika” van érvényben, amely módszertanilag támogatja őket ebben a nyitottság kialakításában.

4. Támogató és tanácsadó intézmények

A modul utolsó része **áttekintést nyújt az LMBT-szervezetekről és a központokról**, amelyek válsághelyzetekben támogatást nyújthatnak, különös tekintettel a migrációra és a menekültekre (erőszak előfordulása, a menekültstátusz és a menedékjog kérdése stb.). Bemutatja továbbá azokat az intézményeket is, amelyek pszichológiai jellegű és szociális

támogatást nyújtanak. Bízunk benne, hogy a tanároknak, és leendő, pedagógusképzésen résztvevő tanárjelölteknek ezekkel az információkkal való ellátásával hozzá tudunk járulni, hogy jobban megismerjék ezeket a kérdéseket. Ez mindenekelőtt akkor fontos, ha szakmai vagy segítségre szoruló tanulóiknak szeretnének professzionális támogatást nyújtani.